



Kjell Alinge funderar på att skaffa emaljögga och bilda ett enmans opponentkollektiv.

Vi tipsar om septemburnumret av
MODERNATIDER
som just har kommit ut

Man ska vara ett fotbollslag. Man ska vara en massa. En amorf samling som tar sats. Det här sker samtidigt som många talar om en ny egoism. Andra sekel och decennier har haft "gäng" och grupper. Men då har individer stått vid rodet. Om "80-talister" fanns på 1800-talet var det aldrig något problem att hitta den verkliga Strindberg. Det kom "90-talister" men Heidenstam, Selma Lagerlöf och Fröding var tydliga personlig-

heter. Och aldrig var de varumärken. "Nya vägen" inom film, främst i Frankrike, på 60-talet hade tydliga företrädare. Som kunde hängas ut och tvingas till ansvar.

Kommunicerande kärll

Sverige. I dag. Det är annorlunda. Den mest amorfa samlingen är en politiskt (och moraliskt) korrekt pool som skvalpar mellan DN, Expressen, SVT, Radiohuset och ytterligare sidoarenor. Det ginge att rita ett kopplingschema med utbredning och olika kommunicerande kärll. Det som utmärker gänget är den beige mumlande hållning som intas av de rätt utbytbara gängledarna Henrik Berggren, DN och Maria Schottenius, Expressen.

Samtidigt finns nya gäng på varje plätt. Det finns *Galago*-gäng (något decimerat). Det finns *Hassan*- och *Killing*-gäng. *Feber*-gäng som skriver rockkritik på nätet. *Spanar*-gäng som ska sitta och kommentera och observera, synligt och självständigt.

Hur det inte fungerar demonstreras skamlöst i P3. Som också har ett "gäng" låtar, valda av ett litet osynligt producentgäng. Lett av musikchef Kalisher. Som så många gängledare bedriver de sin verksamhet utan kommentarer. Ty något riktigt kritikergäng finns inte.

En smygande hantering

I mediekretsar blir mejlliste-gängen fler och fler. Någon enstaka gång leds de av personer som talar rätt ut utan hänsyn, som Alexander Bard på *Elit*. Men mejllistorna förblir en smygande hantering. Erlander hade sina pojkar. Palme var en. Perssons påläggskalvar utmärks mest av sin pigmentlöshet. Då är det lättare att upptäcka "Berners Brudar" på nya schyssta tabloiden.

Dagens perfekta gängmedlem är en lesbisk, enögd (emaljögga i kul färg blir bra), sexig och talträngd invandrartjej som ställer upp på både *Fångarna på Fortet* och kokain-

provning i ZTV. Sen ska det kallas "starkt" och "häftigt" eftersom det är raka motsatsen. Då det inte finns något opponentgäng blir personer som Kjell Alinge snabbt avfärdade som ilska bakåsträvarer. Trots att jag är den allra muntraste bildstormare du mött.

Fotbollshuliganer, Attac-supportrar, rasister med nazisajter och vrålmetallunderstödda demonstrationstyg, maskerade skvadroner med gatstenar och järnrör, och den väldiga surmulna armaden av vadslående män i framväxande spelbutiker – gänget är olika och svåra att nagla fast på kartan. Ett gäng surrar runt varje boulevard och bas-säng. Ett sargat dotcom-gäng laddas ner vid Stureplan. Retrogång samlas och stänkar om hippiegemenskap eller proggera.

Medan nätverkarna bygger vidare och placrar sina barn i varandras daghem på det att gänget må leva vidare och det kollektiva stjärnstimmets skvalpa in i nästa generation.

KJELL ALINGE

Tryggare i majestäters händer

Monarki har under en stor del av historien varit en naturlig styrelseform. W M Spellman tycker att kungar och drottningar gjort sitt. Men än ska monarkerna inte räknas ut, anser Kaj Svensson.

Är monarkierna något mer än blott symboler och relikter från forntidens dagar? I de forna öststaterna växer intresset för att låta apolletterade monarker spela en politisk roll. I Bulgarien vann exkung Simeon II en klar valseger.

I *Monarchies 1000–2000* hävdar W M Spellman, amerikansk historieforskare, att monarkierna spelat ut sin roll i dagens värld. Men i en alltmer komplicerad värld – och

i Östeuropa, en ekonomisk, politisk och social värld i fritt fall – kan fortfarande monarkin, drömmen om den felfrije vices oklanderligt rättvisa, rättträdiga och oegennyttiga styre, locka desperata, maktlösa människor. 1700-talets ideal om den upplyste monarken är nog inte så dött som många trott.

SPELLMANS HUVUDSYFTE är att analysera de mekanismer som legat till grund för monarkiska styrelseformer under 1 000 år. Den moderna tidens födelse med industrialisering, kommunikationsutveckling och framväxten av demokratiska strukturer såg mon-

arkierna gå under en efter en i rasande fart. Där de överlevde fick de finna sig i att mer eller mindre maktlösa utföra rent representativa funktioner.

Men ingen styrelseform har bestått under så lång tid som just monarkin. Det inbjuder till reflektion över betydelsen av hierarkier, underordning och beroende.

BOKEN ÄR ALLTSÅ ingen övning i populär sladderhistoria om kungligheter – prinsessan Diana nämns över huvud taget inte! – men det är inte heller fråga om en gammaldags historieskrivning, där stora personligheter står i centrum.

De stora monarkiska imperiernas historia penetreras i en jämförande diskussion, där idéerna, ideologierna, de styrande tankarna bakom hegemonin främst intresserar författaren. Kinas och Japans

gudomliga kejsardömen får lika stort utrymme som Bysans och ottomanerna, de afrikanska och amerikanska kungadömena före kolonisationen – och alla diskuteras de under jämförelse med Europas mycket brokigare, instabila och skiftande monarkiska historia.

MONARKIER HAR SETT olika ut, och deras öden har varit skiftande, men alla här de ytterst grundat sin legitimitet på ett gudomligt mandat – "kung av Guds nåde", hette det en gång. Tydligast har detta framstått i Kina, Japan och det gamla Egypten, men även i Europa plockades Gud fram för att styrka anspråken. Det finns, konstaterar Spellman, en stark koppling mellan monarki och religion – i alla kulturer.

Trots mycket skiftande kulturer, erfarenheter, levnadsförhållanden

och utvecklingsnivåer har föreställningen om det rättmätiga i att en person styr sett likadan ut överallt. Först när religionen börjat förlora sitt grepp om människorna, tappar föreställningen om enmansstyret mark, vilket är särskilt tydligt i Europa. I dag finns ingen diktator, tyrann eller junta någonstans i världen, som inte med emfas hävdar att de styr med mandat från folket.

Monarchies lyckas klargöra de materiella och ideologiska förutsättningarna för det monarkiska styrelsesättet, men Spellman har också intressanta synpunkter på värdet av auktoriteter och värde av en enkel, okomplicerad och stabil värld.

På ett eller annat sätt är monarkin knuten till dessa behov och bekymmer.

KAJ SVENSSON

Historia

Monarchies 1000–2000
W M Spellman
Reaktion Books, 2001